

Rok akademicki

2002/2003

W dniu 2. października 2002. roku, w audytorium im. Wacława Lesiańskiego, odbyła się uroczystość inauguracyjna nowego roku akademickiego 2002/2003 na Wydziale Chemicznym, potocznie z immatrykulacją studentów I semestru.

W wyniku egzaminów wstępnych w lipcu i wnoszeniu, na I rok studiów dziennych przyjęto na kierunek:

- Technologia Chemiczna - 206 studentów,
- Inżynieria Chemiczna i Procesowa - 84 studentów,
- Zarządzanie i Inżynieria Produkcji - 47 studentów,

oraz na wolekierunek:

Industrial and Engineering Chemistry - 50 studentów.

Po otwarciu uroczystości przez Dziekana prof. dr hab. inż. J. Szwilińskiego (fot.1), słowa do zebranych skierowała Prodziekana ds. Studentów dr inż. J. Krop (fot.2). Następnie, po złożeniu ślubowania, studenci otrzymali indeksy z rok Prodziekana: dr inż. J. Krop (fot.3) i profa dra hab. inż. A. Jarczyńskiego (fot.4). Dwadzieścia kandydatów, którzy otrzymali największą ilość punktów kwalifikacyjnych otrzymało nagrodę księżkową.

Pierwszy wykład - inauguracyjny wygłosił dr hab. inż. W. Turek. Wykład ten, z zakresu katalizacyjnej utylizacji spalin samochodowych w reaktorach trójfunkcyjnych, został przyjęty klasycznie.

Ze względu na dużą ilość osób przyjętych na I rok studiów taka sama uroczystość odbyła się dla każdej z trzech grup, na które podzielono 387 studentów, o godzinie 8³⁰, 10⁰⁰ i 12⁰⁰. Na uroczystość o godzinie 12. licznie przybyli pracownicy Wydziału oraz goście zaproszeni z innych Wydziałów i instytucji współpracujących z Wydziałem Chemicznym. Po inauguracji zostali oni uroczystie podjęci przez Dziekana w Sali Rady Wydziału (fot.5).

pt. 1.

fot. 2.

fot. 3.

fot. 4.

Serdce zyczenia sukcesu w Roku
Akademickim 2002/2003 dla Wydziału
Chemicznego, kadry naukowej, pracowników
i studentów.

U. Chojnacki / Pocz. S.A. /

J. Witom / Przychodem /

B. Polcik / Petrochemia-Blochowski S.A. /

Zygmunt Helen JCSO Blochowski
Prac. KROKOWICKI LG SITKEM
Stemirów Kochowski Wydz. Matematyczny -
Finansy

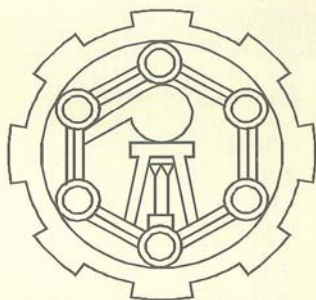

W dniu dzisiejszym, 4. października 2002 roku, w wyniku starania Dziekanatu i pracy Wydziałowej Komisji ds. Wydawnictw Promocyjnych, ukazano się kolejne wydawnictwo „Wydział Chemiczny Politechniki Śląskiej – Informacje Ogólne”.

Przeważało je do rozpowszechniania w szkołach średnich w czasie akcji informacyjnych dla kandydatów na studia.

Jest to uaktualnione, poprawione pod względem merytorycznym i językowym oraz w nowej szacie graficznej wydawnictwo z 2000. roku. Zamieszczono w nim po raz pierwszy znak Certyfikatu Jakości Kształcenia przyznany przez Uniwersytecką Komisję Akredytacyjną.

WYDZIAŁ CHEMICZNY POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

INFORMACJE OGÓLNE

GLIWICE 2002

W piątek, 4. października 2002. roku Aula Łódzkiej Politechniki była miejscem uroczystej, już 58., inauguracji nowego roku akademickiego 2002/2003. Uroczystość otworzył i poprowadził rozpoczynający swoją pierwszą kadencję, profesor Wydziału Chemicznego, JM Rektor prof. dr hab. inż. Wojciech Zieliński.

JM Rektor pożegnał 51. pracowników Politechniki, którzy w minionym roku akademickim przeszli na emeryturę, w tym z Wydziału Chemicznego:

Michała Krupę,
dra inż. Andrzeja Matadrowskiego,
prof. dra hab. inż. Jerzego Strojla,
dr inż. Teresę Szwilińską.

Na uroczystości inauguracji odznaczenia państwowe otrzymali następujący pracownicy Wydziału Chemicznego:

dr hab. inż. Jan Zawadiak prof. Pol. Śl. - Krzyż Kawalerski
Orderu Odrodzenia Polski

natomiast Medal Komisji Edukacji Narodowej, nadany przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu otrzymali:

prof. dr hab. inż. Witold Łyot,
dr hab. inż. Michał Palica prof. Pol. Śl.,
dr inż. Wiesława Specjat,
prof. dr hab. inż. Jerzy Strojek.

Wśród 16. studentów, którzy otrzymali w roku ak. 2002/2003 10-miesięczne stypendium naukowe Ministra Edukacji Narodowej i Sportu zaliczył się student III roku Wydziału Chemicznego - Michał Kroupiec.

Wśród nagrodzonych absolwentów Politechniki, nagrodę Rektora II stopnia otrzymała absolwentka Wydziału Chemicznego mgr inż. Gabriela Berger. Natomiast mgr inż. Tomasz Krawczyk uzyskał jednorazowe stypendium corocznie przyznawane przez Kapitułę Funduszu im. Józefa Biukiewicza dla najlepszego studenta Wydziału Chemicznego.

Z okazji Dnia Nauczyciela, na specjalnej uroczystości w dniu 14.10.br., w Auli Łódzkiej Politechniki, połączonej z koncertem Chóru Politechniki Śląskiej oraz Akademickiego Zespołu Muzycznego Politechniki Śląskiej, wręczono odznaczenia państwowe 96. pracownikom Politechniki. Z Wydziału Chemicznego Knyże Zastugi otrzymali:

dr inż. Andrzej Wojewódka	-	Złoty Knyż Zastugi
dr inż. Maciej Gouet	-	Srebrny Knyż Zastugi
dr inż. Jacek Majewski	-	Srebrny Knyż Zastugi
dr hab. inż. Piotr Syrowiec	-	Srebrny Knyż Zastugi
dr inż. Teresa Zaremba	-	Srebrny Knyż Zastugi
dr inż. Tomasz Radko	-	Srebrny Knyż Zastugi

Po wręczeniu odznaczeń JM Rektor przyjął osoby odznaczone - kampa wina.

Zgodnie z coroczną tradycją, 28 października br., na specjalnej uroczystości w Sali Senatu Politechniki Śląskiej, JM Rektor prof. dr hab. inż. Wojciech Zielinski wręczył wybranym pracownikom Politechniki odznakę „Zastuzonemu dla Politechniki Śląskiej”.

Z Wydziału Chemicznego odznaczeni zostali:

dr inż. Barbara Koł
dr inż. Mariam Turek.

W październiku 2002 r. władze Wydziału, zgodnie z uchwałą Rady Wydziału, wystąpiły do Senatu Politechniki Śląskiej z prośbą o uruchomienie w roku akademickim 2003/2004 magisterskiego kierunku „Chemia” ze specjalnościami „Procesy biochemiczne” i „Bioanalitka” przy równoczesnym zawieszeniu przyjęć na kierunek „Zarządzanie i Inżynieria Produkcji”.

■ Koncert inauguracyjny na Wydziale Chemicznym

Tradycyjnie od wielu już lat z okazji inauguracji roku akademickiego na Wydziale Chemicznym odbywają się koncerty kameralne. Dzięki dobrej akustyce i ciekawemu wnętrzu budynku Wydziału przy ul. Ks. M. Strzody 7, cieszą się one ogromnym zainteresowaniem. W tym roku "Koncert na Schodach" odbył się na zaproszenie Dziekana, Rady Wydziału oraz Samorządu Studenckiego Wydziału Chemicznego 15 października w godzinach wieczornych.

Licznie zgromadzona publiczność miała okazję wysłuchać repertuaru, nad wyborem którego od lat czuwa dr inż. Zbigniew Stec.

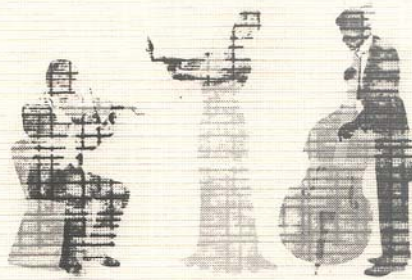
Tym razem w pełnym uroku wnętrzu budynku gościliśmy Zespół Kameralistów NOSPR w Katowicach w składzie: Marek Barański - fagot, Patryk Laburda - skrzypce, Kinga Tomaszewska - skrzypce, Eugeniusz Mikołajczyk - altówka i Anna Zabrzeńska - wiolonczela. Artyści wykonali koncert fagotowy a-mol Antonio Vivaldiego, kwartet na fagot i trio smyczkowe C-dur François Devienne oraz kwartet smyczkowy F-dur "Amerykański" op. 96 Antonina Dworzaka.

Sylwetki artystyczne twórców, ich dzieje, okoliczności powstania wykonywanych utworów oraz inne muzyczne ciekawostki przedstawiała słuchaczom dr Aleksandra Konieczna.

Na widowni, zapełnionej do ostatniego miejsca przez pracowników i studentów, gościliśmy JM Rektora Politechniki Śląskiej, członków Senatu Uczelni, sponsorów Wydziału i wielu innych zaproszonych gości.

Niepowtarzalna atmosfera koncertów przy świecach na schodach zabytkowego budynku Wydziału Chemicznego sprawia, że pozostają one na długo w pamięci słuchaczy.

E. Bobrowska-Grzesik

**WYDZIAŁ CHEMICZNY
POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ**

ZAPROSZENIE

W setną rocznicę urodzin
- wspomnienie
o prof. Czesławie Troszkiewicz

Prof. dr inż. Czesława TROSKIEWICZ urodziła się w Drohobyczu 20 czerwca 1902 roku jako pierwsze dziecko Stanisławy z domu Prus-Kobierskiej i Antoniego Troszkiewicza (zm. w 1926 r.) - wyższego urzędnika Polskich Kolei Państwowych. Była najstarszą z czworga rodzeństwa: Zygmunta (1905), Lubomiry (1909) i Zdzisławy (1920). Zdzisława wspomina po latach, że była przez starszą o osiemnaście lat Czesławę traktowana w dzieciństwie wręcz po matczynemu. Czesława egzamin dojrzałości złożyła w Państwowym Gimnazjum im. Króla Jana Sobieskiego w Złoczowie. Po przeprowadzce rodziny do Lwowa rozpoczęła w roku 1921 studia na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, by je przerwać ze względu na chorobę oczu. W roku 1925 wstępuje na Wydział Chemiczny Politechniki Lwowskiej. Jeszcze jako studentka w roku 1926 podejmuje pracę naukową w charakterze młodszego asystenta. Tam też w roku 1934 uzyskuje stopień akademicki inżyniera chemika. W sierpniu 1939 r. wyjeżdża

ze Lwowa i obejmuje stanowisko kierownika laboratorium w "Fabryce Chemicznej" w Dębicy. Matka Stanisława wraz z siostrami Czesławy pozostają we Lwowie. Siostra Lubomira prowadzi we Lwowie tajne nauczanie, ukrywa też rodzinę żydowską. Po wojnie przyjeżdża do Gliwic, gdzie uczy matematyki i fizyki w Liceum, którego zostaje dyrektorem. Siostra Zdzisława w czasie wojny czynnie bierze udział w działalności konspiracyjnej najpierw organizowanej przez ZWZ, a następnie AK. W październiku 1945 r. zostaje wraz z mężem aresztowana i skazana na 10 lat obozu na Kołymie w Magadanie. Mąż zostaje uwolniony w 1953 r., Zdzisława rok później. Dzięki staraniom Czesławy wrócili do Polski (do Gliwic) w pierwszym transporcie w 1955 roku. Brat Czesławy Zygmunt, absolwent Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej, już w 1936 roku jako rzeczoznawca lotniczy Kontroli Cywilnych Statków Powietrznych zostaje przeniesiony do Warszawy, by następnie poprzez Rumunię trafić do Armii Polskiej we Francji. Do Polski wraca w 1946 roku podejmując pracę w Bytomiu, a następnie w Warszawie.

Czesława Troszkiewicz wraz z wybuchem wojny przerywa pracę zawodową na dwa lata. Przebywa w tym czasie we wsi Kędzierz pod Dębicą. Pod koniec 1941 roku powraca do Lwowa. W styczniu 1942 r. obejmuje stanowisko wykładowcy chemii w Polskiej Zawodowej Szkole Chemicznej, a następnie, po otwarciu przez Niemców Politechniki pod nazwą "Kursy Techniczne", stanowisko asystentki w Katedrze Chemii Ogólnej na Wydziale Rolniczo-Lasowym. Pracę kontynuowała też w latach 1944-1945, tym razem w charakterze p.o. docenta w Katedrze Chemii Organicznej Lwowskiego Instytutu Politechnicznego.

We wrześniu 1945 przyjeżdża do Gliwic. 4 października 1945 roku podejmuje pracę jako adiunkt w tworzonej przez prof. Edwarda Suchardę w Katedrze Chemii Organicznej Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Po dwóch latach po śmierci profesora obejmuje po nim wykłady z chemii organicznej. W roku 1947 na wniosek Rady Wydziału Chemicznego i za zgodą MSzWiN Politechnika Śląska zawiera z inż. Czesławą Troszkiewicz umowę jako z zastępcą profesora i powierza Jej kierownictwo Katedry. W roku 1951 na podstawie pracy "Redukcja nitrowych związków aromatycznych w roztworze kwaśnym", wykonanej pod kierownictwem prof. Edwina Płażka, Rada Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej nadała inż. Czesławie Troszkiewicz stopień naukowy doktora nauk technicznych. Trzy lata później dr inż. Czesława Troszkiewicz otrzymuje

tytuł naukowy docenta, a Minister Szkolnictwa Wyższego powołuje Ją na stanowisko samodzielnego pracownika nauki. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskuje w 1962 roku, a profesora zwyczajnego siedem lat później. W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych Pani docent, a następnie profesor, Troszkiewicz obok kierowania Katedrą Chemii Organicznej pełni wiele odpowiedzialnych funkcji administracyjno-kierowniczych na Politechnice Śląskiej. W latach 1953-1956 jest prorektorem ds. nauki, w latach 1953-1960 redaktorem naczelnym Zeszytów Naukowych Politechniki Śląskiej, w latach 1960-1964 prodziekanem, a w latach 1964-1971 dziekanem Wydziału Chemicznego. Aktywnie działa też w polskim Towarzystwie Chemicznym, którego była członkiem już od 1930 roku, pełniąc po wojnie przez wiele lat funkcje sekretarza, wiceprzewodniczącej i przewodniczącej Oddziału w Gliwicach. W 1969 roku, po reorganizacji Politechniki Śląskiej, Pani Profesor Troszkiewicz obejmuje kierownictwo najpierw Katedry, a później Instytutu Chemii i Technologii Organicznej. Na tym stanowisku pozostaje do momentu przejścia na emeryturę w roku 1972.

Emerytura oznaczała w przypadku Pani Profesor rozstanie z funkcjami organizacyjnymi, ale nie z pracą zawodową. Jeszcze przez dziesięć lat osobiście prowadziła wszystkie wykłady z podstawowego kursu chemii organicznej na kierunku "Technologia chemiczna" dziennych studiów magisterskich na Wydziale Chemicznym oraz osobiście egzaminowała rocznie stu kilkudziesięciu studentów. Jej wykłady były zawsze świetnie przygotowane, logicznie skonstruowane, corocznie unowocześniane i, co istotne dla słuchaczy, łatwe do zapisania. Wielokrotnie były podejmowane próby wydania ich w formie skryptu lub książki, lecz częste zmiany treści spowodowały, że te próby nie doczekały się realizacji. W wykładach już od roku 1947 opierała się na teorii elektronowej budowy związków organicznych i to podejście pogłębiała z czasem. Przez studentów i młodszych pracowników była w prywatnych rozmowach nazywana familiarnie "Czesią", ale z tej familiarności nic nie zostawało w bezpośrednich kontaktach. Była bardzo stanowcza, budziła respekt nawet wśród grona profesorskiego. Potrafiła być ostra i ośchła, choć kiedy nie było takiej potrzeby była miła i ciepła. Dla wielu studentów, a szczególnie studentek niższych lat była wręcz postrachem. Krążyło o Niej wiele opowieści i legend. Prawdą jest, że ściany Jej gabinetu były zwykle pomalowane na kolor ciemnoburgundowy, a na zewnątrz i wewnątrz gabinetu przy drzwiach znajdowały się wycie-

raczki. Studenci nazywali ten pokój "czerwoną oberżą". Ile było prawdy w tym, że znacznie łagodniej traktowała studentów niż studentki, trudno mi rozstrzygnąć. Uczestniczyłem jako bierny świadek w wielu egzaminach ustnych prowadzonych przez Panią Profesor i mogę potwierdzić, że ostry makijaż i zbyt krótka spódniczka nie były pomocne w zdaniu egzaminu przez studentkę, lecz podobny efekt wywoływał nadmiernie niedbały strój, czy fryzura studenta. Wiele studentek w momencie wejścia na egzamin nie potrafiło ze zdenerwowania wykrzusić swego nazwiska, ale Pani Profesor była do tego przyzwyczajona, nie wykazywała niecierpliwości i zdenerwowania; jeśli studentka była przygotowana, to po ochłonięciu nawiązywała kontakt i egzamin przebiegał w przyjaznej atmosferze. Pomimo respektu, jaki Pani Profesor budziła, większość studentów naprawdę Ją lubiła. Młodszy z pracowników żywił względem Niej podobne uczucia, ze starszymi bywało różnie. Zarówno wśród pracowników jak i studentów krążyła wieść, iż z języków obcych Pani Profesor zna tylko, ale za to świetnie, francuski. W rzeczywistości posługiwała się dość swobodnie, przynajmniej w piśmie, angielskim i rosyjskim, słabiej niemieckim. Co do francuskiego, to w rzeczywistości prawie go nie znała. Skąd więc ta legenda o francuskim? Może z faktu, że podpisywała się skrótem nazwiska, który można było odczytać jako "Troszé", zawsze z tą kreseczką niejako po francusku akcentującą ostatnią literę. Może też z tego, że niekiedy, zamiast okularów, używała pięknie zdobionego "lorgnon". Jednym z raczej mniej znanych zwyczajów Pani Profesor było zapraszanie współpracowników przygotowujących się do obrony pracy doktorskiej na długą dyskusję naukową w Wigilię Bożego Narodzenia. Zwyczaj ten z pewnością nie przysparzał Pani Profesor sympatii wśród żon przyszłych doktorantów.

Badania naukowe Czesława Troszkiewicza rozpoczęła, jak już wspominałem, jeszcze przed uzyskaniem dyplomu inżyniera. Pierwszą pracą publikuje już w roku 1932, dwie następne również przed wojną. Pierwsza powojenna praca z 1946 roku ukazuje się (w języku angielskim) w polskim czasopiśmie. Przez następnych ponad dziesięć lat Pani Profesor zajmuje się głównie sprawami organizacyjnymi oraz dydaktyką, a także budowaniem zespołu. Otacza się ludźmi ambitnymi i zdolnymi, rozwijając wraz z nimi badania nad reakcjami amidów i oksymów oraz ich wykorzystaniem w syntezie azotowych układów heterocyklicznych. Równoległe koordynuje badania nad przemianami węglowodanów. Pod Jej kierunkiem

ośmiu pracowników uzyskuje stopnie naukowe doktora. W dalszych latach spośród Jej byłych doktorantów i współpracowników wielu habilitowało się i uzyskało tytuły profesorskie (Z. Prajsnar, S. Goszczyński, R. Bogoczek, T. Kiersznicki, J. Suwiński, A. Maślankiewicz, W. Szeja, W. Zieliński i R. Mazurkiewicz).

Wraz z tymi współpracownikami publikuje ponad czterdzieści prac oraz uzyskuje dwadzieścia kilka patentów polskich i zagranicznych. Do nieprzemijających osiągnięć naukowych zespołu Cz. Troszkiewicz należy zaproponowanie i realizacja nowej metody syntezy układu chinolinowego z oksymów β -arylo- α,β -nienasyconych związków karbonylowych oraz opracowanie praktycznie wykorzystanej metody utleniania węglowodanów do kwasów winowych. Była w środowisku chemików organicznych osobą bardzo dobrze znaną. Nie lubiła jednak wyjeżdżać z Gliwic i brać udziału w konferencjach naukowych; przez pewien czas nie popierała też wyjazdów pracowników na takie spotkania. Niechęć Pani Profesor do osobistych ustnych wystąpień naukowych była też przyczyną dość zabawnej sytuacji na Zjeździe Polskiego Towarzystwa Chemicznego w Gdańsku. W programie obrad anonsowano wystąpienie autorstwa Cz. Troszkiewicz i niżej podpisanego. Kiedy zaczynałem prezentację wyników, do sali wkroczył areopag najbardziej znanych polskich profesorów chemii organicznej, by niestety po kilku minutach salę z rozczarowaniem opuścić. Sprowadziło ich tu nazwisko Pani Profesor, a nie, jak w młodzieńczym zadufaniu myślałem, atrakcyjność prezentowanej tematyki. Tematyka badań naukowych uprawianych w katedrze kierowanej przez Czesławę Troszkiewicz była zaś istotnie atrakcyjna i, co ważniejsze, była i jest twórczo rozwijana nie tylko w Gliwicach, ale i w wyższych uczelniach Poznania, Wrocławia, Sosnowca, Aachen, Moskwy, w stanie Idaho i w Columbus.

Aktywność zawodowa, organizacyjna oraz osiągnięcia zarówno naukowe jak i dydaktyczne Pani Profesor Czesławy Troszkiewicz były zauważane i doceniane przez władze, a także przez studentów. Była więc między innymi wyróżniana nagrodami Ministra, odznaczona Kawalerskim Krzyżem Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej, odznaczeniami wojewódzkimi i uczelnianymi, a także bardzo przez Nią cenioną Odznaką Honorową Zrzeszenia Studentów Polskich.

Zmarła 6 listopada 1985 roku. Pochowana jest na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

J. Suwiński

Gliwice, 2002-10-02

Dla Pani dr inż. Teresy BUCZEK

*w dowód uznania za opracowanie Informatora
o Wydziale Chemicznym oraz ogromny wkład
i zaangażowanie w wieloletnie prowadzenie
Kroniki Wydziału*

Dziekan Wydziału Chemicznego

Jerzy Jurkowski

Na posiedzeniu Rady Wydziału Chemicznego w dniu 13. listopada Dziekan prof. dr hab. inż. Jerzy Suwiński, w imieniu swoim i członków Rady, złożył dr inż. Teresie Buczek bardzo serdeczne podziękowania za wkład pracy własnej w czasie opracowywania nowego Informatora o studiach na Wydziale Chemicznym oraz wieloletnie prowadzenie Krowili Wydziału.

Uroczystość tę utrwalił na zdjęciach Fotodzielon dr inż. Janusz Hójcik.

Otrzymane podziękowania w formie uroczystego listu wręconego przez Dziekana (fot.) wraz z nagrodą oraz oklaskami na stojąco wszystkich Członków Rady Wydziału przysłałam ze wzruszeniem. Jest to miły mi dowód pozytywnej oceny mojej pracy i wielkiej przychylności dla mnie.

Taki szybko mijają dni, mijają lata, odchodzą ludzie tworzący w łódzkiej historii Wydziału. Pamięć ludzka jest zawodna i ginie wraz z odchodzącymi a Wydział trwa i przetrwa w świadomości następujących pokoleń. Pamiętajmy więc da się powstrzymać ale można utrwalić to co naszym zdaniem dokumentuje aktualną rzeczywistość i kształtuje dzieje Wydziału. I to właśnie staram się robić od 1996 roku, wtedy to dwuznaczny Dziekan prof. Jan Zawadziak wystąpił z propozycją prowadzenia Krowili Wydziału.

TBuczek

6 listopada 2002. roku odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską, przedstawioną Radzie Wydziału Chemicznego przez mgr inż. Anny Ślusarczyk, doktorantkę w Katedrze Technologii Chemicznej Węgla i Ropy Naftowej.

TEMAT PRACY DOKTORSKIEJ:

„Badania nad syntezą i reakcjami substytucji ditiokarbonianów pochodnych cukrów”

Promotor:

Prof. dr hab. inż. Wiesław SZEJA
Politechnika Śląska

Recenzenci:

Dr hab. inż. Bogusław KRYCZKA, Prof. UL

Dr hab. inż. Krzysztof WALCZAK
Politechnika Śląska

Z pracą doktorską i opiniami recenzentów można zapoznać się w czytelni Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach ul. Kaszubska 23

W listopadzie br. została wykonana i oddana do użytku wydriatowa droga przeciwpożarowa, prowadząca od bramy wjazdowej na dziedzińiec budynków Wydziału przy ul. Ks. M. Strzody do zapasowej bramy wjazdowej od strony ulicy Dworcowej.

Budowa została sfinansowana z rezerwowego funduszu Rektora.

Prezydent RP podpisał akt nadania dr hab. inż. Janowi Zawadiakowi prof. nadzw. w Politechnice Śląskiej z dniem 18. listopada 2002. roku tytułu profesora nauk chemicznych.

W październiku br. został wykonany remont tarzika pomiędzy budynkami Hydriatu przy ul. B. Krzywoustego nr 4 i 6, czyli Nona Chemia, I i II.

W wyniku nierównomiernego osiadania gruntu została uszkodzona konstrukcja budynku. Wystąpiło zarysowanie ścian wali technologicznej sięgnącej się na parterze i posłanie ryb w laboratoriach studenckich na I piśmie.

Podczas remontu usunięto zagrożenia. Dylatacje wypełniono elastyczną zaprawą, styczne ramy stalowe w oknach wymieniono na plastikowe (fort.) i pomalowano ściany korytarza.

W pierwszych dniach grudnia Firma AP zory, wykonana w wyniku przetargu, zakończona, trwająca, od początku listopada, wymiana okien w zabudowanym głównym budynku Hydriatu, nazywanym „Czerwoną Chemią”.

Za zgodą konserwatora zabudowań, wbudowano nowe okna o plastikowych ramach, lecz z zachowaniem pierwotnych elementów ozdobnych. Wymieniono wszystkie okna w frontowej elewacji od strony ul. Ks. M. Strzody i od strony ulicy Wrocławskiej oraz okna na klatce schodowej od strony podwórza. Kwieczność wymiany wynikała z już bardzo dużego zniszczenia starych - drewnianych ram, nie wymienianych chyba od lat powojennych.

28. października 2002. roku, na drugim zwykłym posiedzeniu Senatu Politechniki Śląskiej, podjęta została uchwała o odnowieniu doktoratu prof. dr inż. Jerzemu Szubie. Wydarzenie „Z życia Politechniki Śląskiej” w 10. numerze z października bieżącego roku informowało:

■ W związku z wnioskiem o odnowienie po 50 latach doktoratu profesorowi Jerzemu SZUBIE, Jego sylwetkę przedstawił Dziekan Wydziału Chemicznego, prof. J. SUWIŃSKI. Prof. J. SZUBA rozpoczął pracę naukową już w 1939 roku. Przerwał ją udział w kampanii wrześniowej i konspiracji, udział w Powstaniu Warszawskim i pobyt w obozach jenieckich. Po wyzwoleniu osiągnął bardzo wysoką pozycję naukową w zakresie przerobu ciekłych węglowod. pochodnych, upłynniania węgla i otrzymywania paliw silnikowych. Zajmował wiele ważnych stanowisk w nauce polskiej i został wyróżniony wieloma nagrodami Ministra Edukacji oraz orderami i odznaczeniami państwowymi. Jego sylwetka znajduje się w słowniku biograficznym "Współcześni uczeni polscy" (2001 r.). W tajnym głosowaniu na 48 ważnych głosów było 45 "tak", 1 głos "nie", 2 głosy wstrzymujące. W wyniku głosowania Senat podjął uchwałę o odnowieniu tytułu i godności doktora nauk technicznych profesorowi Jerzemu Szubie.

W wyniku tej uchwały, 22 listopada br. w Auli Główniej naszej Uczelni odbyła się podwójna uroczystość odnowienia doktoratu Profesorowi J. Szubie po 50. latach od jego uzyskania.

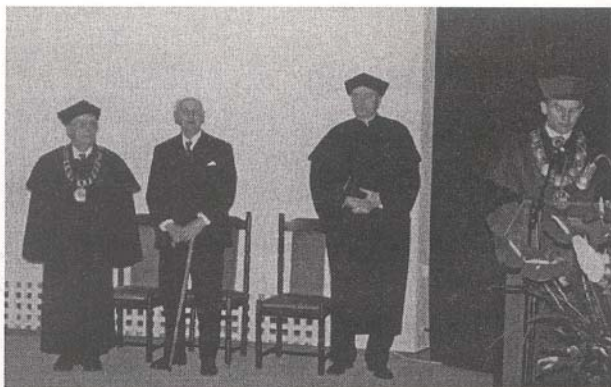

ZAPROSZENIE

ODNOWIENIE DOKTORATU PROFESORA JERZEGO SZUBY

22 listopada br. odbyła się uroczystość odnowienia po 50 latach doktoratu prof. zw. dr inż. dr h.c. Jerzego SZUBY. O godzinie 11 Aula Główna Politechniki Śląskiej na Wydziale Górnictwa i Geologii zapełniła się gośćmi chcącymi wziąć udział w tak rzadkiej i doniosłej uroczystości. Przybyli członkowie rodziny Szanownego Jubilata, przedstawiciele środowiska naukowego Śląska i samorządów miast, wieloletni współpracownicy, wychowankowie, dyplomanci i wiele innych osób. Uroczystość rozpoczęła się wejściem Senatu i poczty sztandarowej Politechniki Śląskiej. Na podium zajęli miejsca: Jubilat w towarzystwie Dziekana Wy-

działu Chemicznego prof. J. Suwińskiego oraz prof. A. Mianowskiego, JM Rektor i Prorektory, zaproszeni przedstawiciele władz innych uczelni oraz członkowie Senatu Politechniki Śląskiej. Akademicki Chór Politechniki Śląskiej odśpiewał Gaudeamus. Po oficjalnym otwarciu ceremonii i ogłoszeniu przez Prorektora prof. M. Dolipskiego uchwały Senatu o odnowieniu Jubilatowi stopnia doktorskiego laudację wygłosił prof. dr hab. inż. Andrzej Mianowski z Katedry Technologii Chemicznej Węgla i Ropy Naftowej Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej w której przybliżył on zebranym życiorys i drogę naukową szanownego Jubilata.

Prof. zw. dr inż. dr h.c. Jerzy SZUBA

urodził się 9 listopada 1916 roku w Samarze. Gimnazjum im. Stanisława Konarskiego ukończył w Krakowie w 1936 roku, a Wydział Chemiczny Politechniki Warszawskiej w roku 1946. Jeszcze jako student w roku 1939 został powołany na stanowisko młodszego asystenta w Katedrze Chemii Nieorganicznej Wydziału Chemicznego Politechniki Warszawskiej. Stopień doktora nauk technicznych otrzymuje na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej w 1952 r., a docenta w 1954 r. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nadaje Mu Rada Państwa w 1960 r., a profesora zwyczajnego w 1966 r. W roku 1974 Nowosybirski Instytut Elektrotechniczny (obecnie: Nowosybirski Państwowy Uniwersytet Techniczny) nadaje Mu godność doktora honoris causa. Uczestnik kampanii wrześniowej 1939 r., członek ruchu oporu Armii Krajowej w Warszawie w latach 1941 - 1944, pseudonim Świda; uczestnik Powstania Warszawskiego w batalionie szturmowym Korpusu Bezpieczeństwa "Nałęcz" (AL, KB, PAL), zostaje wtedy ranny. Po powstaniu przeszedł obozy jeńców wojennych w Łambinowicach (Lamsdorf), Sandbostel oraz w Bad Schwartau (Lubeka). Powrócił do kraju w 1945 r. Posiada stopień wojskowy majora.

W okresie okupacji pracuje w Zakładach Przemysłowych "Mikrochemia" w Warszawie. Po wyzwoleniu w latach 1946-1950 jest kierownikiem Centralnego Laboratorium Zjednoczenia Przemysłu Koksochemicznego w Zabrze, a jednocześnie w latach 1947-1950 starszym asystentem w Katedrze Chemicznej Technologii Węgla na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej. W 1950 roku przenosi się

na Wydział Chemiczny Politechniki Śląskiej, gdzie od roku 1960 pracuje jako profesor w Katedrze Chemicznej Technologii Węgla. Równoległe pełnił funkcję prodziekana Wydziału Chemicznego, następnie dziekana, prorektora (1962-1965) i wreszcie rektora (1965-1974) Politechniki Śląskiej.

Aktywność prof. Szuby jest również bardzo widoczna poza Uczelnią. W latach 1954-1956 był członkiem Zespołu Doradców Komitetu Koordynacyjnego Przemysłu Koksochemicznego ds. Rozruchu Zakładów Koksochemicznych Huty im. Sendzimira w Krakowie. Należy też wymienić następujące funkcje: członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (1963-1972); członek Prezydium RGŚSzW (1966-1972); przewodniczący Sekcji Technicznej RGŚSzW (1970-1972); członek Rady Nauki i Techniki i Komisji Doskonalenia Kadr przy KNiT (1969-1972); członek Głównej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych (1968-1973); członek Komitetu Ekspertów ds. opracowania Raportu o stanie oświaty (1971-1973); członek Europejskiego Stowarzyszenia Rektorów Szkół Wyższych (1972-1974); członek Komitetu Nauk Chemicznych PAN (1972-1978); członek Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów (od 1973 r.); członek Prezydium Komitetu Karbochemii PAN (od 1978 r.); członek Polskiego Komitetu ds. UNESCO (1968-1974); stały delegat Międzynarodowej Unii Przemysłu Chemicznego (od 1982 r.); przewodniczący Rad Naukowych: Instytutu Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze (od 1972 r.), Programu Rządowego PR-1 "Kompleksowe Przetwórstwo Węgla" przy Ministrze Górnictwa i Energetyki (1976-1986); członek Komisji Rządowej ds. Doskonalenia Funkcjonowania Gospodarki Narodowej (1972-1980); członek Prezydium tej Komisji oraz przewodniczący Zespołu IV Postęp Naukowo-Techniczny (1976-1980); kierownik Centralnego Programu Badawczo-Rozwojowego 3.17. "Kompleksowe Przetwórstwo Węgla" (od 1986 r.).

W 1973 roku wpisany do księgi Zasłużonych Województwa Katowickiego, a w 1978 roku do Księgi Zasłużonych Miasta Gliwic.

Jest autorem lub współautorem ponad 150 prac naukowych i monografii publikowanych, w tym sześciu książek, współautorem 18 patentów oraz 12 wdrożeń dla przemysłu. Był promotorem 16 rozpraw doktorskich oraz ponad 200 prac dyplomowych. Jest również autorem szeregu niepublikowanych opracowań dla przemysłu o charakterze rozwiązań technologicznych wynikających bezpośrednio z potrzeb produkcyjnych i gospodarczych. Jego specjalizacją zawodową jest przerób ciekłych węglowodnorodnych, upłynnianie węgla, otrzymywanie paliw silnikowych.

Brał udział w wielu konferencjach i seminariach naukowych krajowych i zagranicznych, w tym w krajach: ZSRR, CSRS, NRD, WRL, RFN, Francja, Włochy, Belgia, Wielka Brytania, Japonia, Indie, Australia.

Jest laureatem ośmiu nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, czterech nagród wojewódzkich oraz szeregu nagród JM Rektora. Za udział w wojnie obronnej i walce z okupantem hitlerowskim został uhonorowany licznymi odznaczeniami bojowymi: Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari, Krzyżem Walecznych, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Medalem "Za udział w wojnie obronnej 1939", Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Wojska, Medalem "Za Warszawę", Medalem Zwycięstwa i Wolności, Odznaką Grunwaldzką, Odznaką Pamiątkową "Akcja Burza", Krzyżem Partyzanckim, Odznaką Weterana Walk o Niepodległość. Profesor J. SZUBA jest posiadaczem Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski. W 2001 r. otrzymał patent nr 22737 Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny, który w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej potwierdził Kierownik Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Prezes Rady Ministrów.

Za swoich nauczycieli Profesor Jerzy SZUBA uważa prof. prof. Wojciecha Świętosławskiego, Błażeja Rogę i Józefa Salcewicza.

1 października 1952 r., za urzędowania JM Rektora prof. inż. Gabriela Kniaginina i Dziekana prof. dr Kazimierza Gostkowskiego, Profesorowi J. SZUBIE nadano stopień i tytuł, godność i prawa doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy pt. "Chemiczna charakterystyka sadz aktywnych otrzymanych z węglowodorów aromatycznych". Promotorem pracy był prof. dr inż. Józef Salcewicz, a recenzentami byli prof. Błażej Roga, prof. Waław Leśniański.

Gdy przegląda się dzisiaj wspomnianą pracę doktorską, uderza przede wszystkim jej świeżość pomimo upływu 50 lat. W technologii chemicznej taki okres, to więcej niż epoka!! Podjęta tematyka, w oparciu o bardzo szeroki i wyczerpujący zakres doświadczalny, umożliwiła sformułowanie wniosków, na podstawie których wytwarza się w kraju aktywną sadzę techniczną dla przemysłu gumowego, dla produkcji niektórych farb i innych gałęzi przemysłowych. Dla celów porównawczych niezbędne jest usytuowanie cząsteczki sadzy w coraz szerszym spektrum odmian alotropowych węgla, a ściślej - pierwiastka C. Dynamicznie rozwija się chemia, fizyka i fizykochemia fulerenów, nanorurek i nanotub, a wśród nich rozpoznajemy węgiel w stanie szklistym, w którym wyróżnia się dzisiaj mikrofibryle o określonych wymiarach liniowych L_a i L_c . Ustalona w pracy doktorskiej laboratoryjna procedura klasyfikacji jakościowej sadz do dzisiaj nie straciła na aktualności, a z pewnością uruchomiła możliwość perspektywicznego rozwoju w tym zakresie technologicznym. Porównując surowce stosowane do produkcji sadz technicznych w pracy doktorskiej i obecnie jak i metody badania jakości sadz "wczoraj i dziś" nie sposób nie zauważyć ogromnego rozwoju instrumentalnych metod badawczych. Na uwagę zasługują jednak metody graficzne zaproponowane przez prof. J. Szubę, pozwalające na podstawie stosunkowo prostych badań laboratoryj-

nych na wymiarowanie cząsteczek sadzy i przybliżoną ocenę ich wielkości. Dzisiaj dobrze znamy budowę i wymiary liniowe L_a i L_c cząstek sadzy, mikrokrystalitu o kształtach wielościennych z charakterystycznymi pustymi obszarami, ale fakt ten ustalono dopiero 1984 r.

Warto również podkreślić, że praca ta stała się wręcz encyklopedią krajowego przemysłu produkcji sadz. Krytycznie ustosunkowując się do stosowanych ówczesnie metod badania jakości sadzy wskazano, że najlepszym źródłem surowcowym do produkcji sadz są oleje antracenowe, które prowadzą praktycznie do jakości sadz alifatycznych. Do dzisiaj nikt nie polemizuje z tą tezą, chociaż rozwój technologiczny w tym obszarze jest znaczący.

Praca doktorska ukazała się drukiem w Zeszytach Naukowych Politechniki Śląskiej, nr 12 (Chemia, zeszyt 2) w 1957 r. pod praktycznie niezmiennym tytułem.

Profesor Jerzy SZUBA jest osobistością dużego formatu zarówno jako uczyony, pedagog, specjalista przemysłowy, działacz gospodarczy. Posiada na swoim koncie olbrzymi dorobek naukowo-badawczy. Jest pod tym względem uznanym i wybitnym człowiekiem. Jego osobowość cechuje komunikatywność i życzliwy stosunek do innych. To potęguje autorytet Jego osoby.

W uznaniu bogatego dorobku naukowo-badawczego, działalności organizacyjnej na rzecz Politechniki Śląskiej i w sferze szkolnictwa wyższego, prac wdrożeniowych dla przemysłu oraz postawy głębokiego patriotyzmu prof. J. Szuba w roku 1974 został odznaczony Orderem Budowniczych Polski Ludowej.

Sylwetka prof. J. SZUBY ukaże się w słowniku biograficznym "Współcześni Uczeni Polscy" tom IV, str. 758 wyd. OPI.

W laudacji wykorzystane poniższe źródła:

1. J. Szuba, informacja prywatna, 2002.
2. J. Szuba, Chemiczna charakterystyka własności sadz otrzymanych z węglowodorów aromatycznych, Z.N. Pol. Śląskiej, 12 (Chemia zeszyt 2), 1957.
3. J. Szuba, Polish J. Appl. Chem., **38**, 349-354, 1994.
4. Kronika 80-lecia profesora Jerzego SZUBY, Karbo, **41**, 502-503, 1996.
5. Księga jakości, Gliwickie Zakłady Chemiczne "Carbochem".
6. Niepublikowane materiały otrzymane z Z.Ch. "Carbochem".
7. III Konferencja Naukowo-Techniczna pt. "Sadze techniczne" właściwości-zastosowanie-produkcja, Ustroń 26-27.11.1998 r.
8. Praca zbiorowa pod redakcją M. Taniewskiego, Technologia chemiczna - surowce, skrypty uczelniane Pol. Śl. nr 2223, Gliwice 2000.
9. J.R. Heath, Nature, **339**, 730-731, 1998.
10. W. Skoczkowski, Technologia produkcji wyrobów węglowo-grafitowych, Śl. Wyd. Tech., Katowice 1995.
11. W. Przygocki, A. Włochowicz, Fulereny i nanorurki, WNT, Warszawa 2001.

Po przedstawieniu sylwetki Jubilata, przy wtórze gratulacyjnej pieśni śpiewanej przez Chór